

рамките на който трябваше да се проведе теренното изследване, беше предпочетен кръг от методи, който позволява да се навлезе в дълбочината на проблема, при минимален разход на време. Същевременно в теренното изследване бяха включени студенти, специализиращи различни социални науки, в различен етап от тяхното обучение, което предполага различни умения и изследователски нагласи. Поради тези причини трябваше да се подбере такъв кръг от методи на регистрация, който ще направи крайната информация съпоставима. Причината в изследването да бъдат включени тези студенти е предимството, че бяха слушали курса “Структури на ромското всекидневие”, воден от мен в Нов Български Университет - София. Те имаха предварително изградени познания – както за по-специфичните социални практики, така и набор от понятия близки до опита на информантите. Това формира в тях изследователски нагласи на близост, което позволява по-бързо и лесно адаптиране към изследваната среда, без риск за изпадане в културен шок, какъвто иначе несъмнено съществува при срещата с чуждото. Като методи на регистрация бяха избрани прякото наблюдение, дълбочинното интервюиране и набирането на родствена терминология.

Пряко наблюдение

Между двете стратегии – да си очебиен и активен и да си незабележим – изборът естествено беше първото. Просто няма как група “гадже”⁶ да остане незабелязана в ромска махала. Въпреки вероятността информантите да започнат да “представят” това, което искат да ни накарат да видим (*Bernard 1940*), при относително затворени локални общности методът е ефективен, поради увеличаване на достъпността до респондентите. Чрез неформалните канали на информация, съдържащи се в социалната мрежа на всеки един от събеседниците ни, изследваната общност бързо научава първо, че има чужди хора в махалата и второ, че те не представляват заплаха за благото на групата. Информацията от прякото наблюдение бе записвана като теренни бележки и обсъждана всекидневно на нарочни заседания на екипа така, че от една страна да се контролира и съгласува работата на теренистите, от друга страна да се пораждат идеи и насоки за задълбочаване на изследването.

Дълбочинни интервюта

От широкия спектър на дълбочинните интервюта бе избран методът на неструктурираното интервю. То се базира върху ясната представа какъв тип информация трябва да се набере от респондентите, но същевременно упражняваният контрол е минимален. Идеята е хората да бъдат предразположени да се изразяват с техните собствени понятия и

⁶ Нецигани